

SLOVENSKI NAROD.

Inkaža vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K., za pol leta 13 K., za četrt leta 6 K. 50 h., za en mesec 2 K. 50 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dem za vse leto 24 K., za pol leta 12 K., za četrt leta 6 K., za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K., za pol leta 11 K., za četrt leta 5 K. 50 h., za en mesec 1 K. 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znača poština. — Na mire obre brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopni peti-vrste po 12 h., če se se oznanilo tiska enkrat, po 10 h., če se dvakrat, in po 8 h., če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni naj se izvleč frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knaflevih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

K industrialnemu vprašanju.

Ako ne varajo znamenja, pripravljajo se tudi pri nas preobrat na polju narodnega gospodarstva. V vedno širše kroge prodira namreč spoznanje, da nam je napredok in trajen razvoj zagotovljen le na trdnih in solidnih gospodarskih podlagah in da je za temelj dobrega narodnega gospodarstva neobhodno potrebna domača industrija. — Čim bolj občutimo pritisk v tujih rokah zbranega domačega kapitala in čim bolj skeleče rane reže v naše narodno telo tujih kapital, ki se je ojačil od naših žuljev in s našimi naravnimi zakladi, tem jasnejše uvidevamo, da je edina sila, s katero se lahko uspešno branimo proti tujemu navalu, v domačih rokah zbrani narodni kapital.

Na jasnem smo torej, da se mora tudi pri nas nekaj storiti v industrialnem pogledu, toda v nejasnosti smo še dozdaj, kaj naj se zgodi. Ker nimamo prevčen nadaljnega kapitala, zato moramo postopati tako previdno, ker se nam sicer lahko prijeti, da zaredimo na pota jako nevarnih eksperimentov. — Karkoli se bodo torej v industrialnem oziru podvzelo, podvzeti se bodo moralno trezno in premišljeno, ker le tedaj, ako bodo natančno začrtali pot, po kateri nam je hediti, bodo prišli do zaželjenega cilja in gotovih uspehov.

Ko bodo torej snovali industrialna podjetja, vprašati se bodo morali predvsem, kam s proizvodi teh podjetij? Pri sedanjem mogočnem razvoju moderne tehnike se namreč lahko tvori marsikaj, kar razpečati ni mogoče. Zato pa denar in tehnikista prvi in glavni pogoj uspehu industrialnega podjetja, ampak uspeh je zagotovljen že leta tedaj, ko se proizvodi podjetja lahko razpečajo. Še poprej, preden bodo osnovani in industrialno podjetje, poiskati bodo reba poprišča, kamor bodo možno

oddajati proizvode nameravanega podjetja.

Na zdravi podlagi in brez velikega rizika bodo osnovano podjetje samo tedaj, ko se bodo oziralo v prvi vrsti na potrebo lastnega naroda, ker potrebe tujih narodov pridejo v početje šele potem, ko se tvori proizvodov čez domače potrebe. — Kakor se je namreč le na podlagi domačih potreb dvignilo naše mlinarstvo do viška moderne tehnike ter postal sposobno za konkurenčni boj s tujimi enakimi podjetji tu in inozemstvu, in kakor se razvija naše pivovarstvo na domačih potrebah, ravno tako se bodo morala osnovati tudi naša bodoča industrija na trdnih podlagi domačih potreb. Le pri tistih proizvodih, katerih sirovine se nahajajo pri nas v pretežni množini, kakov so leseni izdelki, mislimi bodoemo lahko na takojšnji izvor.

Naša bodoča industrija bodo morala biti torej osnovana na potrebah našega naroda. In kadar bodo morali misli na katerokoli novo industrialno podjetje, vselej bodo morali proučiti domače razmere in potrebe, da nam bodo mogoče spoznati, ako obstojijo predpogoj zdravega razvijanja za določno podjetje ali ne. — Predvsem se bodo morali ozirati na potrebe našega kmetijskega ljudstva, ker tvorijo kmetovalci že vedno pretežno vsečino našega naroda. Ozirati pa se bodo morali tudi na potrebe obrtnikov, trgovcev in meščanov vobče.

Ako se ozremo na potrebe našega kmeta, opazimo kmalu, da potrebuje že zdej marsikaj, kar proizvaja industrija in da je na podlagi teh potreb mogoče osnovati cvetočo industrijo. Naš kmetovalec je namreč močno zaostal za napredkom tehnike, in ravno radi tega semu tako slabo godi. Ako bi bil naš kmetovalec korak spredno z razvijajočo se tehniko, sprevidel bi bil, da je često mogoče nadomestiti delavca s ceneje in hitreje delujočim strojem in imeli

bi gotovo že cvetočo in dobro idočo industrijo za kmetijsko gospodarske stroje. Toda naš kmetovalec je zaostal in zato še pomanjkanje delavskih sil in občutil bodo kmalu tudi potrebo stroja, posebno tedaj, ko bodo rodili kmetijsko zadružništvo še dalje tako lepih sadov, kakor jih vidimo pri produktivnih mlekarških zadružah. Zato pa že zdaj lahko z vso resnostjo mislimo na veliko industrialno podjetje za kmetijsko-gospodarske in druge stroje.

Za racionalno kmetijsko gospodarstvo pa ne zadostuje samo stroj ampak zato so potrebna še druga sredstva, kakor umetna gnojila. In kar se ravno umetnih gnojil tiče, so po zaslugu kranjske kmetijske družbe potrebe v našem narodu že tako velike, da tudi v tem oziru lahko mislimo na ustanovitev kemične tvornice za superfosfat. Iz ozirom na to, da je tvorba superfosfata zdržena s tvorbo žveplene kislino, ki tvori soper podlage za vsekupno kemično industrijo, pridemo lahko v primeroma kratkem času na podlagi povsem domačih potreb do velikanskega kemičnega podjetja. — Z racionalnim kmetijskim gospodarstvom dvignila se bodo produktivnost kmetijstva in tako dobimo sirovine za kmetijsko kemično industrijo, h kateri prištevamo tvorbo sladkorja, špirita itd. Z boljšim gospodarstvom pa se bodo dvignilo tudi obče blagostanje in kultura v narodu tako, da bodojo nastale nove potrebe in s temi podlaga za osnutek novih industrialnih podjetij.

Potreben je, da gledamo z odprtimi očmi in našli bodoemo v svojem narodu še marsikatero potrebo,

ki lahko služi za podlago razvoja domače industrije. Videli pa bodoemo, da prihaja vsako leto na stotine vagonov blaga iz tujine k nam in da bi bilo mogoče velik del tega blaga tvoriti doma.

Moje skromno mnenje je, da pridemo do domače industrije na

podlagi domačih potreb in da samo na teh lahko zasnujemo industrijo, ki se bodo pologoma razvila za izvor.

Pri ustanovitvi industrialnih podjetij bodo, kar smo slišali, v prvi vrsti potrebno misliti na podlage za razpečevanje proizvodov doličnih podjetij. Poprišče samo pa tudi ne zadostuje, ker za razvoj industrije so potrebni tudi drugi činitelji. Eden teh činiteljev je denar in tega imamo. S 33 milijoni kron, ki so zbrani v domačih denarnih zavodih, je mogoče osnovati vsaj dvajset manjših industrialnih podjetij. Poleg teh dveh činiteljev pa sta za vsako industrialno podjetje potrebna tudi tehnik in trgovec, in sicer tehnik za proizvajanje, trgovec pa za razpečevanje proizvodov. S trgovsko akademijo, ko se kmalu ustanovi, dobimo dovolj sposobnega trgovskega naraščaja. Težje bodo šlo s tehniki, ker teh nimamo niti za prvo silo. Na to pač misliti ne moremo, da bi dobili kdaj svojo tehničko visoko šolo, in zato bodo morali skrbeti, da si na tujih tehnikah vzgojimo potrebno število inženirjev iz mehanične in kemične stroke. Poleg tega pa bodo morali skrbeti tudi zato, da dobimo vsaj višjo obrtno šolo z mehanično in kemično stroko, ker tudi srednje naobraženih tehnikov bodo morali potrebovali. S tujimi tehniki nam namreč ni pomagano, ker le-ti ne poznajo naših odnosajev in je poznanje razmer, ki pridejo v početje pri ustanovitvi industrialnih podjetij, neobhodno potrebno, da se ne zavosi podjetje takoj v začetku.

Industrije kar čez noč osnovati ni mogoče. Zato je potrebno mnogo časa in trezno premišljenega dela. S tem pa tudi ni rečeno, da domače industrije sploh osnovati ne moremo. Če bodo morali namreč pravočasno izravnati tla, kjer bodo oddajali svoje proizvode in ako bodo obenem skrbeli tudi za potrebnih tehnikov in trgovski naraščaj, tedsj

lahko računamo s popolno gotovostjo in resnostjo, da dobi naša slovenska domovina v kratkem času popolnoma drugo gospodarsko lice, kakor ga ima sedaj. Križem rok pa držati ne smemo, ker se nam sicer lahko izmuzne ugodna prilika izpod rok.

Na noge torej predstavitelji slovenskega kapitala in skušajte dobiti v svojo posest one vodne sile, kar jih še premore naša lepa Gorenjska, kar sicer bodojo prešle v tujo last in nazaj dobiti jih ne bodo več mogče! Tuji kapitalisti se zanimajo za našo Gorenjsko, kar je pokazal lanskii shod avstrijskih industrialcev na Bledu, in to nam je dokaz, da se z novo železnico, ki poteče še letos čez Gorenjsko, odkrivajo ugodna tla za razvoj industrije. Ne odlajajmo torej, da ne bodo prepozno! Predstavitelji slovenske podjetnosti pa se združite v skupno kolo ter se posvetujte, kako bi prišli Slovenci po najkrajši poti do svoje industrije.

Tuji podjetnosti moramo postaviti nasproti svojo in tuji sili kapitala, ki tlači naš slovenski živelj, odporno moč slovenskega ali pa slovenskega kapitala in šele potem bodo sposobni za nadaljnji razvoj.

Vprašanje o slovenski industriji sili z elementarno silo na površje. Zadržavati se torej ne more več, pač pa se rešitev tega vprašanja lahko pospeši in čim prej se ugodno reši, tem večjih koristih bodo imel vsekupen narod slovenski.

Ing. chem. J. T.

Vojna na Dalnjem Vztoku.

Japonsko poročilo o kozaškem pohodu.

Iz Tokija se poroča: Iz poročil o zadnjih bojih v Mandžuriji bi se dalo skoro sklepati, da podpira Rusi mnogo regularnih katarskih vojev.

Izgube, ki so jih imeli Rusi 14. t. m. pri Sanhiju zapadno od Njučvanga, znašajo 300 mož. Oddelek generala Măšenka je štel 5000 do

LISTEK.

Čudna zaroka.

Humoreska Juraj Lubič.

(Daje)

K dnevu je zvonilo, potem je vabilo in skupaj zvonilo k rani maši. Kvartopirei se še niso ganili od svojih sedežev in tako je tudi rana maša minula. Bil je dan.

Oz zunanj se je čulo šepetanje ljudi, glasno govorjenje, bukanje, klicanje, cel trud. Pred Bobenčkovim gostilno je prodajal Hrvat svoje šećinice s posebno srečo. Kmalo je bil ob velik del svojih ricev, potem pa se je po starem običaju pil likof. Kar prigrumelo je ljudstva v Bobenčkovo gostilno in na mahu so bile vse mize zasedene. Bokal je odganjal bokal in kako se ob takih prilikah, ne glede na dnevni čas, pije, to ve samo tisti, ki je to že sam gledal. Vino se mora razlivati po mizi, po tleh, sicer ni veselega užitka.

Naši kvartopiri so morali z igrami prenehati, ker so morali odstopiti dober del svoje mize novo došlesem in za karte ni bilo več prostora; vendar se niso dali pregnati, nako se je bas ustavljal. Vsak je ple-

marved so oblegali mizo z vetrnostjo Japoncev pred Port Arthurjem.

V gostilni je nastal cel sejm. Upilo se je, pelo, zabavljalo, pušilo, pljuvalo, trkalo in razlivalo, vilice in noži s krožniki pa so tvorili svojo posebno glasbo.

Na kmetih si je težko misliti gostilne brez muzike, osobito predpustom. Tudi kmet potrebuje veselega razvedrila, da uduši v nedeljo misel na tedenske muke in na gorje svoje žalostne usode. Zabavati se pa zna, ha! Kakor kmeta med tednom lshko pomiluješ, tako ga ob nedeljah in praznikih lshko zavidaš, on ima to svoje v boljši meri nego gospod.

Tudi pri Bobenčku ni manjkalo muzike. Dolgopeti krojač, predpustum le »nizkonter«, privleče svoj nadušljiv mešiček v sladki nadi, da se ga bo danes zopet enkrat zmanjšan do dobrega naučil in pričel se je ples, ples, kakor je videti le na kmetih. Fant pleše s fantom, dekle z dekletom. To pa ni šlo prav nič po taktu, s tem je imel sam musikant dovolj posla in je morala noge pomagati, nako se je bas ustavljal. Vsak je ple-

sal, kakor mu je najbolj šlo. Pari so se med seboj butali in marsikateri je odletel v našo slavno »mevtrgo«, ki je valed tega svoje ne bač trdno stališče venomer preminjala, posne-majš pobešene plesale.

Ta divji direndaj je trajal ljubi dan.

Ko se je približal večer, so se deli še širje gosti pri peči, vse drugi so se bili razšli. Ni nam treba praviti, kdo so bili ti ljudje. Kartanje se je nadaljevalo, kakor da bi se šlo za najvišji rekord, vina pa tudi ni zmanjšalo na mizi. Vse prigovarjanje, vse prošnje Metkine so bile bob v steno. Ona je na tihem ziduvala, nemir se je je poloteval. Nervozno je skakala po sobi in navidezno prijavno stregla nenasitnim gostom, v istim pa si jih je želela v deveto deželo.

Vsake stvari je enkrat konec, tukaj pa, kakor bi bilo zaklet, ga neče biti. Ura za uro je prošla v večnost in bilo je že zopet presej pozno, ko se je še zmerom kartalo pilo in po mizi razbijalo.

Na mahu pa se je obrnilo. Med igralci je nastal zaradi ene karte prepis, na katerega je sledilo ruvanje,

dokler niso zleteli vse karte Žagarjevemu Tončku v obraz. Ta ne bodi nemaren, dvigne svojo debelo pest proti nasproti sedežemu tovarišu, hoteč mu posojilo z obrestmi takoj vrniti. Nasprotnik pa se udarcu izogne s tem, da se odmakne v stran.

Ker se je Žagarjev Tonček bal, da bi se želeso ohladilo, plane vkljub posredovanju prestražene Metke, kakor zmaj na mizu, da bi se vrgel svojemu žaljivcu v lase. Trhljena plošča pa se hrešče prekolje, vse skoči kvíško in Tonček je komaj še odskočil na tla. Steklonica in kupice s vinom so hipoma zginile v prepadu.

Sedaj se je zgodilo nekaj, kar je kvartopirce tako osupnilo, da so pozabili na ard in maščevanje vsi trdi obstali vsak na svojem stojšču. Metka je bolestno zakričala. Pod razvalinami stare »mevtrge« se je začelo nekaj premikati, kosi pokrova so se vzdigovali, prikaže se izpod njih — sloveška glava, potem dve kravji roki, naposlед pa silez mlad fant, pravo meso in kri, iz groba.

Pa kak je bil ta siromak. Razmrjeni lasje, prepaden obraz, izrazijoč ne joka ne smeha, getovo pa grozno za-

drego, poškropjen od vrha do tal, smrdeč po vinu, v laseh, po obrazu in po eeli blekle polno paprike, popra, soli, drobtinice in raznih jedilnih ostankov — usmiljenja vreden.

Metka misli pobegniti, pri vratih pa se buti ob svojega očeta, kateri je, sluteč nevarnost, pritekel v nočni opravi z avbo na glavi gledat, kaj pomeni nenasadni ropot. Oče potisne hčerkko v soko nazaj ter vstopi, da pomnoži okamenelo skupino okoli »mevtrge« za eno osebo.

Ko so se vsi preričali, da se ni prigodil kak svetopisemski čudež, so najprvo kvartopirci bruhnili v glasen smeh, ki je pa v pričo strogega gospodarja takoj prenehal; očka Bobenček pa ni vedel, pri čem da je. Dasi je bil cel prisor tako smešen, da je bilo težko obdržati resnega obraza, se je Bobenček vendar boril s plaho skrbjo, z nedoločeno jesu v zvezzi z radovednim rasčaranjem.

Metka se je skrila v kot in bi bila rajrajša zginila s površja. Dotlej neznan čut jo je prešinil, bilo je je aram, sama ni vedela zakaj in zdelo se jej je, kakor da bi je bii neviden duh zaščetal v ubo: Grešnica!

(Konecprih.)

6000 mož in je imel saba tudi mnogo topov. Po odbitem napadu na Niudang so se Rusi umaknili proti severu. Japonska konjenica je ujela 14. t. m. več onemogliih Rusov pri Laošči.

Z mandžurskega bojišča.

Po poročilih iz Londona so Rusi ob reki Šaho, odkar je kapituliral Port Artur, zelo agilni. Okoli 20 000 Rusov je koncentriran pri Hsiahangu in Tungsavi. Njih glavne pozicije pa se še vedno nahajajo ob reki Šaho. Ruska fronta se razprostira v smeri proti zapadu. Ob fronti se nahaja 260 do 270 000 mož. Ruske vojne sile v Mandsju so se zvišale na 30 000 mož. Na železniški progi doha vsak dan 15 vlakov z vojaškimi transporti.

»Standard« se brzjavlja iz Odese, da je došlo poročilo iz Mukdena, ki zatrjuje, da se najkasneje v 14 dneh vname velika odločilna bitka.

Naglaša se tudi, da bo treba ogromnih sil in velikih naporov, ako hode Kuropatkin osvojiti japonske okope in utrdbe.

Kuropatkinu je to dobro znano, a ga silijo iz Petrograda, da naj prične z odločilno akcijo.

Dohod prvega oddelka Nogi-jeve armade na bojišče.

Dopisnik »Novega Vremena« poroča iz Mukdena, da so se Japonci jeli v centru in na vzhodnem krilu zadnje dni zelo sumljivo gibati. Japonski saperji gradz v največjo marljivostjo obsežne utrdb. Ponoči alarmirajo japonski voji vsak hip ruske predstraže. Posamezni oddelki poskušajo vsako noč, da bi prodri linijo ruskih pozicij. Po poročilih kitajskega ogleduhov so prvi voji Nogijeve armade že 11. t. m. dospeli iz pred Port Arturja v Liaojang in se takoj odpolasli na vzhod. Tekom enega meseca dospe vsa Nogijeva armada na bojišče.

Na russki strani se misli, da se porabi Nogijeva armada za ojačanje Kurokijevih pozicij, odkoder tudi Rusi pričakujejo japonskega napada.

Izmenjava ujetnikov.

Iz Tientsina se poroča, da se je na predlog Rusije že pričelo izmenjanje russkih in japonskih ujetnikov.

General Steselj in Nogi zoper odlikovan?

Govori se, da bo italijanski kralj po zgledu nemškega cesarja tudi odlikoval generala Steselja in Nogija z najvišjim državnim redom.

V pristanišču Port Arturja.

Vztrajno se nadaljuje težavno delo, očistiti vhod v pristanišče in pristanišče Port Arturja samo mnogo brojnih min, vzdigniti ali odstraniti potopljene brode in vojne ladje. Iz Daljnega je prišlo v Port Artur 2000 izvezbanih japonskih delavcev.

Zaplenjeni parniki.

V London so prihajala včeraj zaporedoma poročila, da so Japonci zaplenili angleške parnike, ki so bili obloženi s kontrebando. Najhujši strah je zavladal na zavarovalni borzi, ki ima večino takih parnikov zavarovanih. Potruje se sedaj le, da so Japonci res konfiskovali v čušinskem zalivu angleški parnik »Valeye«, ki je vozil 5900 ton premoga v Vladivostok. Parnik so Japonci zapeljali v Saseho.

Roščakovski odlikovan.

Car je podelil poveljniku »Rešiteljna«, Roščakovskemu, za izredno hrabrost Stanislavov red druge vrste z mešči.

Hullska aféra.

Preiskovalna komisija v tej afieri je imela včeraj prvo javno sejo. Prečitala sta se angleško in rusko poročilo o znanem hullskem dogodku. Dočim pravi angleško poročilo, da so imele angleške ribiške ladje vse predpisane in običajne signale in da niso provocirale, pravi rusko poročilo, da sta se opolnoči 22. oktobra ob gosti megli dve mali ladji z uglašenimi lučmi z veliko neglico bližali ruskim oklopnicam. Z reflektorji so spoznali Rusi, da sta torpedovki,

vsled česar so ruske oklopnice začele takoj streljati. Medtem so se pojavili mali parniki, ki so bili slični ribiškim ladnjicam. Te ladje so pluli sredi med ruske oklopnice, ki so morale deset minut streljati, da sta torpedovki izginili. Rusi seveda niso imeli namena zadeti ribiških ladij. Poročilo zaključuje: »Admiral Roždestvenski je imel pravico in dolžnost, tako postopati vkljub možnosti, da se prizadenejo neutralni in nedolžni ribiški.«

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 19. januarja. Vodstvo mladočenske stranke je izdalo okrožnico, v kateri pravi, da je treba presojati sedanji politični položaj s staljšča, da je izvršilni odbor proglašil svoj predlog o taktiki češkega kluba le za začasnega. V taktiki je čekati, kako se razmene razvijejo, a nibče v češkem klubu ne misli na izključenje obsežnega arzenala.

Dunaj, 19. januarja. Profesor na češkem vseučilišču v Pragi, dr. Bras, je imel daljši razgovor z ministram predsednikom baronom Gauthschem baje zaradi izpopolnitve češkega vseučilišča, da bi ne bilo treba ustavljati novega vseučilišča na Moravskem.

Volitno gibanje na Ogrskem.

Budimpešta, 19. januarja. Liberalna stranka, ki je imela do sedaj 734 mandatov v državnem zboru, je postavila v 280 okrajih svoje kandidate, Kossuthova stranka v 186, Ijudska stranka v 42, Banffyjeva stranka v 26, socialistno-demokratična stranka v 172. V 26 okrajih kandidujejo Rumeni, v 9 Slovaki, v 8 radikalni Srbi. Prvi dan volitev, t. j. 26. t. m. se odloči v 70% vseh mandatov.

Lvov, 19. januarja. Tri stotinje tukajšnjega 15. polka so pripravljene za odhod k volitvam na Ogrskem.

Budimpešta, 19. januarja. V Szepes Szombati je bil velik pretep med volilci liberalne stranke in opozicije. Kmet Baratkve je bil ubit, tri druge osebe pa so težko ranjene. Tudi v komorni županiji so bili v raznih volilnih okrajih pretepi. Priča o opoziciji nastopajo s silnim terorizmom.

Dogodki v Macedoniji.

Carigrad, 19. januarja. Poslani pričetki velesil so izročili turški vlasti spomenico, v kateri zahtevajo, da mora Turška s 14. marcem t. l. sprejeti in izvesti načrte o bodočem finančnem gospodarstvu v macedonskih vilajetih. To zadevne načrte z navodili so izdelale velesile v zemlji reformnega programa iz leta 1903.

Solun, 18. januarja. V Skopje je prišel sultanov adjutant, brigadni admiral Tahir paša, rodom Albani. Baje ima nalogo, da se zaupno dogovori z Albani glede oboržene pomoci za slučaj, da se vstaja spomladis razširi.

Gibanje na Ruskem.

Petrograd, 19. januarja. Danes ob prilikah slovesnega blagoslovljenja voda na reki Nevi, pri kateri slavnosti sta bila tudi car in carica, je bil eden topov, s katerim se je streličilo v podast carju, mesto s samim smodnikom nabasan s kartičami. Krugle so priletele v carjevo zimsko palado, razbile štiri okna in električne svetilke, ranjen je bil tudi neki policaj. Ne ve se še, ali se je to zgodilo vsled neprevidnosti ali namenom.

Petrograd, 19. januarja. Ruski klub, ki deluje za utrjenje narodnega duha, je izročil caru vdanostno adreso, v kateri se zavrača vsaka misel na spremembu samodržstva, češ, da avtokratija tvori poleg pravoslavlja in narodne zavesti temelj ruske občinstva. Car se je deputaciji zahvalil ter izjavil, da pošteni russki misli v spomenici ni mogoče kaj dodati niti kaj črtati.

Nemci proti lastni kolonialni politiki.

Berlin, 19. januarja. Med proračunske komisije državnega zbora in vlado je nastal resen spor. Proračunsko

čunska komisija je namreč odklonila 200.000 mark, ki so bile vpisane v proračun za gradnjo neke železnice v nemški Afriki. To sveto pa je kolonialna uprava že izdala, zato je nastalo koščljivo vprašanje, kdo bo jamčil za ta denar.

K boju proti jetiki.

Pričevanje »Kranjskapodružnica avstrijskega pomočnega društva za bolne na pljučin«.

(Dalej.)

Ko se je torej oskrbovalnica na ta način natančno overila o zdravstvenih, imovinskih in stanovanskih razmerah dotične rodbine, potem še se začne njen delovanje.

Če je bolniku treba strežbo v zavodu, se oskrbovalnica potrdi, da ga spravi v kako primereno bolnico, kjer se nahajajo ljudska zdravilišča, da oskrbovalnica napotila tistim bolnikom, ki so sposobni za zdravljenje v takih zdraviliščih, da si dobrodo prostora v njih. Tako odpraviti bolnika s svojega doma, zlasti če je že infekcionalna bolezna, je pač v vsakem oziru najboljše. Da se pa to izvede, mu ni zagotoviti samo spremema v bolnico, ampak mnogokrat mora oskrbovalnica tudi gmotno podpirati bolnikovo rodbino, ki izgubi vsled zdravljenja bolnika v bolnici vsaj en del bolniščine, ki je daje bolnišča blagajna. Da, nemalokrat mora oskrbovalnica tako ravnavati, da pripravi bolnika, da gre v bolnico.

S prepeljavo bolnika v bolnico pa ni nalog oskrbovalnice že dovršena. Ampak še sedaj se začne njen glavno delo, ki seveda obstoji v skrbi za bolnikove svojice in katero je izvrsavati oskrbovalnici tudi tedaj, kadar se ji ne naznani za jetiko obolela, ampak za to oboljenijo umrla oseba. Oskrbovalnica mora — v kolikor ne store tega mestna oblastva — poskrbeti, da se stanovanje doda noben desinficira in osnaži. Če so v stanovanju tudi druge jetične osebe, mora svojo pazljivost nujim nakloniti. Bolnim ali slabotnim otrokom naj da prilik, da ozdravijo in se okrepe ali v primernih zavodih (otroških zavetih, morskih hospicib, odpočivališčih) ali na ta način, da jim daje mleka in drugih živil v boljšo reho. Če ni mogoče bolnika spraviti v kak zavod, ali če je bolezen na taki stopnji, da ga ni treba oskrbovati v zavodu, tedaj je skrb oskrbovalnice še večja. Oskrbovalnica mora ne le izkušati da bolniku kolikor najbolj mogoče lajša njegovo stanje z boljšo hrano in oblike, oziroma da mu ohrani ali zopet pridobi zmognost za zasluzek, ampak skrbeti ji je tudi za to, da ravnajo on in njegova družina po pravilih, ki jih ukazuje profilaks. Včasi je mogoče, pripraviti bolnika z majhno gmotno pripromočjo svoj prostor za stanovanje in spanje; včasi je dovoljno, da se mu da svoja postelja. Tudi pljučnik, namizje in druge potrebščine dobi bolnik, v sili tudi poseljnjega in životlinega perila. Za pranje rabiljenega perila skrb oskrbovalnica. Ona da vrečo ali klebico za rabiljeno perilo, po katero pride potem oskrbovalnični uslužbenec, da se primerno opere na stroške oskrbovalnice. Oskrbovalnica da od časa tudi natančno posnažiti stanovanje. Za bolnikove otroke skrb »dispensaire«, kar smo že omenili prej. Ako so stanovanje razmere tako slabe, si prizadeva, da jih odstrani, če mogoče, popolnoma iz takih nevarnih jih obližja in jih spravi v oskrbovanje kam drugam, na deželo. Ali pa zadosti svoji nalogi, če jih spravi zunaj doma kam za nekaj časa v letu (v počitniške kolonije) ali za nekaj ur na dan (v otroške vrte, po-dnevna zavetinja) in njih organizem pokrepča z obilno hrano.

Seveda ni mogoče, pa tudi ni potrebno, vsa omenjena sredstva uporabljati vselej.

Oskrbovalničnega voditelja skrbodi, da na podlagi svojega znanja vseh razmer ukrene vsakikrat praviste naredbe, ki obetajo ob najmanjših stroških kar največji uspeh. Oskrbovalnica pa se mora potem po svojih uslužbenih večkrat prepričati, če bolnik in njegova družina namenju primerno uporabljajo dane jih reči, če začučane naredbe tudi vestno izpolnjujejo. Kadar kaka naredba ni več prikladna vsled vnanjih razmer, ali kadar so potrebne nove in drugačne naredbe, tedaj mora oskrbovalnični voditelj odrediti, kar je treba.

Voditi mora oskrbovalnico seveda zdravnik, kajti le zdravnik zna prav presojati zdravje bolnikovo in njegove rodbine in ker le zdravnik ima tisto higijensko in medicinsko vednost, ki je potrebna, da se vselej ukrene najpriporneje naredbe. Večkrat je treba tudi zdravniške pomoči v oskrbovalnici sami ali od nje; to je včasi neogibno potrebno. Ker pa se delovanje oskrbovalnice razteza le na najubožnejše prebivalstvo in ker se imovinske razmere slehernega bolnika že prej natančno poizvede, zato ne more oskrbovalnica nikdar priti v navzkritje z gmotnim prospehom zdravnikov. Povsod, koder

delujejo »dispensairji«, se jim je posrečilo, da so edpravilno slučajno nezanesljivost, in razmerje med njimi in zdravniku je povsod ugodno.

Oskrbovalnica so urejene in delujejo seveda v različnih deželah in mestih tudi različno. V deželi, ki ima veliko zdravilišč, morskih hospiciev, odpočivališč in počitniških kolonij, lahko posluje oskrbovalnica tudi kot poizvedovalnica in odbiralnica za te zavode. Ali tudi sama zase, brez sodelovanja in pomoči drugih naprav za zatiranje jetike lahko blagovito deluje. Saj je nastal »dispensaire« v deželi, kjer je večina drugih naredb proti jetiki le male v rab, in baš v enakih deželah se nahaja sedaj največ zavodov te vrste. Že z malimi sredstvi, brez podpore drugih organizacij more oskrbovalnica veliko doseči in mnogo dobrega storiti. Stroški za posamezne bolnike so primeroma majhni. Pri bolniščini znača izguba, ki silijetična očeta, da se zdravi doma, večkrat samo po 60 h na dan; podnajemnik, ki se mora izseliti, da dobi bolnik svojo sobo, plačuje na mesec večkrat samo po 10 do 16 kron najemščine; tej se pa rodbina ne more odreči brez kake druge od škodnine. Stroški, ki se naberejo oskrbovalnici z rednim in primernim značenjem bolničevega perila in stanovanja, so nezadni. Reja in z njim odpornost malokrvnega ali škrofuloznega otroka se zelo ojači, če dobiva na dan po 1 liter mleka (cena na debelo 16 do 20 h). Stroški za enega bolnika značajo v belgijskem dispensairju v Lillu po 34-89 frankov na mesec. Pa tudi brez gmotne podpore, samo z osebnim in ustnim poukom se lahko mnogokrat koristi ali tudi samo s tem, da se bolniku in njegovim ljudem le pokaže, kako je priporočeno naredbo v tem ali onem primeru praktično izvesti.

(Dalej prih.)

S prepeljavo bolnika v bolnico pa ni nalog oskrbovalnice že dovršena. Ampak še sedaj se začne njen glavno delo, ki seveda obstoji v skrbi za bolnikove svojice in katero je izvrsavati oskrbovalnici tudi tedaj, kadar se ji ne naznani za jetiko obolela, ampak za to oboljenijo umrla oseba. Oskrbovalnica mora — v kolikor ne store tega mestna oblastva — poskrbeti, da se stanovanje doda noben desinficira in osnaži. Če so v stanovanju tudi druge jetične osebe, mora svojo pazljivost nujim nakloniti. Bolnim ali slabotnim otrokom naj da prilik, da ozdravijo in se okrepe ali v primernih zavodih (otroških zavetih, morskih hospicib, odpočivališčih) ali na ta način, da jim daje mleka in drugih živil v boljšo reho. Če ni mogoče bolnika spraviti v kak zavod, ali če je bolezen na taki stopnji, da ga ni treba oskrbovati v zavodu, tedaj je skrb oskrbovalnice še večja. Oskrbovalnica mora ne le izkušati da bolniku kolikor najbolj mogoče lajša njegovo stanje z boljšo hrano in oblike, oziroma da mu ohrani ali zopet pridobi zmognost za zasluzek, ampak skrbeti ji je tudi za to, da ravnajo on in njegova družina po pravilih, ki jih ukazuje profilaks. Včasi je mogoče, pripraviti bolnika z majhno gmotno pripromočjo svoj prostor za stanovanje in spanje; včasi je dovoljno, da se mu da svoja postelja. Tudi pljučnik, namizje in druge potrebščine dobi bolnik, v sili tudi poseljnjega in životlinega perila. Za pranje rabiljenega perila skrb »dispensaire«, kar smo že omenili prej. Ako so stanovanje razmere tako slabe, si prizadeva, da jih odstrani, če mogoče, popolnoma iz takih nevarnih jih obližja in jih spravi v oskrbovanje kam drugam, na deželo. Ali pa zadosti svoji nalogi, če jih spravi zunaj doma kam za nekaj časa v letu (v počitniške kolonije) ali za nekaj ur na dan (v otroške vrte, po-dnevna zavetinja) in njih organizem pokrepča z obilno hrano.

(Dalej prih.)

Predno se je pričela obravnavna, je kazenski sodnik, g. deželnosodni svetnik Vedernjak pozval stranki, da se naj povrnata.

V razpravljeno dvorano so se po-klicali člani vodstva »Družbe sv. Cirila in Metoda« monsignor Tomo Zupan, dr. Karl vitez Bleiweis, notar Svetec, dr. Tomišek, dr. S

Priča g. župnik šentpeterski M. Malenšek je, zaslišan pod prisego, izpovedal o dogodkih pri podružnični seji dne 7. novembra t. l. v bistvu enako, kakor obtoženec.

G. Bradaška sprva o afrije Jebočin ni hotel ničesar natančnega povedati. Sele na izrečni poziv gospoda Podkrajška in ko se mu je zagotovilo, da se bo vse povedano smatralo za zaupno in tajno, je razložil celo zadevo. Da se je govorilo o tem, da je kava slabia in predraga, se ve spominjati, ne ve pa, kdo je to govoril, zdi se mu pa, da to ni bil Bradaška. Sve dok je poudarjal, da so bila vsa izvajanja obtoženega strogo stvarna in da je on dobil ta vtip, da g. Bradaška absolutno ni imel namena s svojimi besedami žaliti g. J.-a, mar več da ga je vodila edino želja, da bi se celo zadeva poravnala in končala v korist družbe sv. Cirila in Metoda.

Priča g. Fr. Podkrajšek, cijal juž. žel. in podružnični odbornik, je izpovedal, da se je g. Bradaška držal pri seji sprva zelo rezervirano in da je celo stvar razložil šele na njegov poziv in ko se mu je zasiguralo, da ostane vse tajno. Obtoženec je rekel, da ima g. Jebočin še okoli 800 K pladljih družbi, kolikor je razvidno iz knjig, ki jih je on mogel pregledati; povedal je tudi, da je g. Jebočin oškodoval družbo zlasti s tem, da je prodajal poleg družbenih tudi še svojo kavo, ki jo je dajal 2 kr. ceneje. Da je kava slabia, o tem so govorile navzoče gospe in nekdo je rekel, da kava ne more biti dobra, saj je niti g. Jebočin ne rabi doma. Priča ni slišal, da bi se bil obtoženec izrazil, da so bile Jebočinove knjige v takem neredu, da bi bilo to že kaznivo, za trjeval pa je, da g. Bradaška brez dvoma ni imel namena, žaliti g. Jebočinu, zlasti ker je opetovanje nagnalo, da stvar ne sme priti v javnost, ker se med družbo in g. Jebočinom vrše pogajanja.

Svedok gosp. Ivan Bonač je, predno je bil zapršen, vprašal, kdo je tista oseba, ki je izdala za upne stvari, o katerih se je razpravljalo pri seji. Šoštnik mu je stvar pojasnil, na kar je izpovedal popolnoma komerno z g. Podkrajškom.

Priča gospa Trčkova ni izvedala ničesar posebnega; povedala je pa, da se je sklenilo, da je vse, o čemer se bo govorilo pri seji, strogo zaupno.

Svedoki gg. kaplana Fr. Pavlič in Fr. Zorko in gospa Helena Bavdeko so v bistvu izpovedali popolnoma enako, kakor prejšnje priče.

Priča g. Jos. Petrič pa je trdil v nasprotju z vsemi drugimi pridami, da je g. Bradaška šele takrat zahteval, da se varuje strogo molčednost v cel. zadevi, ko je on zagovarjal g. Jebočina in naglašal, da se mora ta afera spraviti v javnost. Da bi bil g. Bradaška govoril o velikem neredu v Jebočinovem knjigovostvu, da bi bila kava slabia itd., se ne ve natančno spominjati. Ves Bradaškin nastop pa je napravil nanj vtip, da je obtoženec razoravljal o nesoglasju med družbo sv. Cirila in Metoda in g. Jebočinom iz sovraštva in da je hotel samo proti njemu intrigirati.

Družbeni podpredsednik g. not. L. Svetec je izpovedal, da g. Jebočin pri družbeni kavi ni postopal pravilno; vpletjal je v trgovino svojo kavo proti pogodbam in ni plačeval od nje nobenih prispevkov. Vodstvo ga je za to prijelo, a on je odvrnil, da sme s svojim blagom delati, karkoli hoče. Kasneje je priznal, da je družbi premalo plačal in je bil voljan vse povrniti in tudi od kave z zvezdo plačevati 200 K od wagonov. Toda tega se ni držal, vsled česar se mu je tudi naravnost povedalo, da ne postopa realno in da ni mož-beseda.

Družbeni odbornik g. dr. Anton Svetina je potrdil v celoti navedbe obtoženčeve. Naglašal pa je, da je konzum družbenih kave padel z istim letom, ko je g. Jebočin jel prodajal kavo z zvezdo na svojo roko in sicer za 2 kr. ceneje, kakor je g. Jebočin sam priznal. Ta korak je g. Jebočin opravil s tem, da Nemci in Lahini hoteli kupovati družbeno kavo in da je moral z ozirom na to ulti tudi še drugo eikorijo. Toda g. Jebočin te kave ni prodajal samo Nemcem in Lahom, marveč v prvi vrsti Slovencem, iz česar pa tudi sledi, da je brez dvoma družbo oškodoval. Jako sumljivo je tudi, da pri reviziji ni bilo dobiti računskih knjig od l. 1902. nazaj. Prvomestni družbeni sv. Cirila in Metoda g. mons. Tomo Zupan je potrdil izpovedi drugih odbornikov in naglašal, da ni vedel za kavo z zvezdo da ekzistira, predno ni prišlo do konflikta. V ostalem se sklicuje na sejne zapisnike, za katere prevzame vso odgovornost. Pripomnila pa, da je pri seji vodstvo g. Jebočin priznal, da je pro-

dajal kavo z zvezdo za 2 kr. ceneje, kakor družbeno.

Priča g. dr. Karel vitez Bleiweis-Trstenički je izpovedal kakor prejšnji svedok.

Razprava se je prekinila ob poli 2 uri in se nadaljuje ob polu 4. pop.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. januarja.

Koroška je nemška — tako trde ne samo nemški nacija, marveč tudi mameleki tistega dr. Luegerja, čigar podobo je natisnil »Slovenec« na prvi strani ter ga pripoznal za voditelja ne le nemških, nego tudi slovenskih krščanskih socialistov. Glasilo Luegerjeve stranke na Koroškem »Kärntner Zeitung« je pred kratkim pisalo, da ima stotisoč koroških Slovencev na svojih rodnih tleh ravno tako malo pravice, kakor par privandrih ciganov. Zdaj je politično društvo koroških somišljenikov dr. Luegerju poslalo spomenico na Dunaj, v kateri zopet proglaša Koroško za izključno nemško deželo, torej naravnost zanika obstoj 100 000 Slovencev.

Kar je v Mengšu grdo, je v Ljubljani lepo. V soboto je duhovsko pero med mengškimi novicami v »Slovenec« zapisalo na 4. strani to-le: »V nedeljo je bil neke »bal. Prišlo pa je le dvoje deklet! Čast Vam dekletu! Če bi bilo vedno in povsod tako, bi bilo plesov kmalu konec. »Slovenčevemux« dopisniku je svetovati, naj si kupi očala, da mu prihodnjič ne bo treba lagati. Na plesu je bilo namreč še več deklet, ne samo tisti dve, ki sta mimogrede rečeno prišli s svojimi starši. Tudi naj se dopisnik pripravi preveč ne veseli, da bo plesom v Mengšu konec, saj je bilo pred adventom dovolj plesa v Mengšu. Toda to je postranska stvar. Omeniti je nekaj drugega. Po tem, kar je pisal sobotni »Slovenec« na 4 strani, je torej ples nekaj grdega in je že leti, da bi bilo plesov kmalu konec. Isto »Slovenec« pa je v isti števki na 6. strani pisal: »Kam pa danes teden? Na staro strelisce. Oadi se vrši zvečer velika predpustna veselica tabačnega delavstva. Sodeluje vojaška godba. Kdor se je kdaj udeležil te veselice, je vsakdo hvalil izborno zabavo. Nikomur ne bo žal, kdor pride tja.« — V Ljubljani vabi »Slovenec« ljudi na ples in to na ples, na kateri posebno radi hodijo znani lahkoživiči iskat znanja, v Mengšu pa graja ple; v Ljubljani je dobri priporočila vredna priredba, za katero dela škof reklamo, v Mengšu pa je to grda razvada in se dekleta postavljajo v »Slovenec« na sramotni oder; v Mengšu pravijo duhovniki: Čast dekletom, ki jih ni bilo na plesu, v Ljubljani pa pravijo: Čast dekletom, ki hodijo na ples. To je duhovniška doslednost.

Častno občanstvo od-klonil. Iz Borovnice se nam poroča, da je bivši naš kaplan Fr. Bernik, sedaj župnik v Domžalah, odklonil častno občanstvo, katero mu je podelila borovniška občina. Častna diplomska je priomala danes nazaj, na veliko jezo naših občinskih očetov. Radovali smo, da tako kakor Bernik storil tudi drugi duhovnik, ki je voljen za častnega občana borovniškega.

Repertoar slovenskega gledališča. Jutri, v soboto nadaljuje in završi g. ravnatelj Andrija Fijan svoje gostovanje. Da ima slovensko občinstvo priliko spoznati mnogostranski veliki talent milega nam gosta, določila se je za drugo gostovanje Oto Ernstova duhovita veseloigriga »Učitelj Lanovec«, v kateri igra g. Fijan učitelja Kremnjaka-Fleminga. Predstava je na »spark. Razen vloge Lanovca Flachmanna, ki jo sedaj igra g. Tišnov in učiteljice Hlum, ki jo igra gdđ. Spurna so večinoma vse večje vloge v istih rokah, kot pri predianski prvi predstavi. Ker se na zagrebškem gledališču predstavlja »Lanovec« v doslovnom prevodu, so se obdržala za jutrišnjo predstavo radi enotnosti nemška imena oseb. — K včerajšnji predstavi »Hamlet«,

za katero je bilo gledališče popolnoma razprodano, prišlo je tudi s kranjske gimnazije ca. 50 dijakov v spremetu dveh gg. profesorjev. — V torek dne 24. t. m. se poje v tretjih in sicer na »spark nova opera »Mignon«.

Slovensko gledališče. Andrija Fijan je brez dvoma najznamenitejši izmed vseh hrvatskih igralcev, kar jih je doslej živel. Res da hrvatsko gledališče še ni staro, a vzgojilo je vendar že celo vrsto lepih talentov. Andrija Fijana pa nobeden teh talentov ni dosegel, z njim se nobeden ne more meriti. Tudi kdor ne pozna hrvatskih dramatičnih umetnikov iz zadnjih trideset let, je imel ta občutek, ko je sinoči videl Andrija Fijana kot Hamleta, občutek namreč, da vidi izrednega umetnika. In to je istina. Fijan je nekaj izrednega. Vsaka kretinja, vsaka najmanjša beseda, ki jo izpregorovi, razodeva njegove čudovite igralske zmožnosti. Tu ni nič narejeno, nič po šablioni napravljenega: vse je izvirno, vsako gibanje, vsa mišika, te velike, široke geste, to občudovanja vredno karakteriziranje, ta topla čustvenost in ta silovita notranja moč. Fijanov Hamlet je v vsakem oziru dovršeno izveden karakter. Občinstvo je dalo svoji navdušenosti iz razza s frenetičnim ploskanjem. Gosp. Fijan je bil izročen krasen venec s trobojnimi trakovi. Naravno je, da je bila pri sinočni predstavi osredotočena vsa pozornost na članega hrvatskega gosta, ali vzliz temu ne moremo pozabiti domačih igralcev, ki so se vsak po svojih močeh potrudili, da se upričari čim popolnejša predstava. Prav toplo moramo pohvaliti gdđ. Spurno in gospo Danilovo, ter gg. Dragutinovića, Boleško in Nučiča, dobiti so bili gg. Tišnov, Verovšek in Betetto. Režiji bodi izreceno priznanje, kajti storila je, kar je mogla, ter dosegla, da je bila predstava dobro pripravljena in skrbno ter enotno izvedena.

Javno predavanje. Opaziramo iznova na javno predavanje »Slovenskega slovenskega ženskega društva«, ki se vrši danes ob 8. uri zvečer v »Mestnem domu«. Predava gosp. prof. dr. V. Korun o domu in šoli.

Trgovski ples. Jutri v soboto se vrši trgovski ples, na kar se posebej opozarjam. Društvo je storilo vse, da ohrani ta ples sijaj lanakega plesa. Več tega se nademojamo, da se zbore obilo odlidnega občinstva na tem plesu. Vstopnice se dobivajo proti izkazilu vabilu pri tvrkah Grčar & Mejač in J. Lozar. Ples poseti Njega cesarska in kraljevska Vokalist nadvojvoda Josip Ferdinand, za čigar sprejem se je že vse potrebno odredilo.

Vabilo za drugi planinski ples so se zadajo dni raz poslala ljubljanskemu občinstvu. Odbor si je prizadeval, da popolni svoj adresni seznam, vendar ne dvomi, da je najbrže prezri marsikaterega imen in prosi za to vaskogar, ki bi si želite dobili vabilo, naj prijaví svojo željo osrednjemu odboru »Slov. planinskega društva«. Sic! pa budi pripravljen, da je dovoljen vstop na ples tudi onim, kateri niso dobili vabilo, ker je dobro da se vsekakor prijatelj, društva. Na deželo se ne razpoložijo vabilo, marveč le javni plakati in izvole na to vpoštevati vnanji rodoljubi. Oni, ki so člani društva in njega podružnic, so vabljeni že z vabilom, natisnjene v »Planinskem Vestniku«.

Pojasnilo. Ker se množe vprašanja, naznamo še enkrat, da se vrši veselica strokovno organizovane delavstva ljubljanske c. kr. tabačne tovarne v soboto 21. januarja t. l. ob 8. uri zvečer v steklenem salonu kazne. Pri veselicu sodeluje društvena godba. Vstopnice se dobre v trški g. Šešarka v Ščenčenburgovih ulicah ter v glavni traci na Mestnem trgu, kakor tudi pri društvu. Vstopnina v predpredaji znaša za dame 60 v, za gospode 80 v, na večer veselice pričagjni pa za dame 80 v, za gospode 1 K; člani plačajo samo 50 v. Napredno občinstvo naj se blagovoli ozirati na to orisitev.

Plesna šola pevskega društva „Ljubljana“ predvi v nedeljo, dne 22. januarja t. l. v sodelovanju društvene godbe zabavni veden v društveni dvorani, Turški trg št. 1 (Puntigamska pivnica). Spredd: 1. Petje, 2. Godba, 3. Komični prizor, 4. Šiljiva pošta z narodnim kolekom, 5. Ples in prosta zabava. Začetek ob pol 8. uri.

Ortopedički zavod, ki smo ga že svoj čas naznanih, otori s prihodnjim tednom v Ljubljani praktični zdravnik g. dr. Iv. Oražen, pri katerem dobre natančnejša pojasnila starši in gojenici vsak dan v njegih navadnih ordinacijskih urah od 9—10 ure dop. in od 2—3 ure pop. v Ljubljani Wofove ulice št. 12, nadstropje.

Sedmi občni zbor avstrijskega društva železniških uradnikov skupina Ljubljana vrši se v nedeljo dne 22. t. m. ob 3 uri popoldne v društvenem lokalu Kongresni trg št. 12 v pričilju. Dnevnih red: 1) Verifikacija zapisnika čestega občnega zboru; 2) poročilo a) vodstva skupine, b) blagajnika, c) radunskih preglednikov, d) komisije za nabavo uniform; 3) volitev odbora; 4) predlog glede predplačila pokojnine; 5) posvetovanje in sklep o predlogih za glavnim občnem zborom; 6) volitev odpolicev k rednim in izvanrednim glavnim občnim zborom; 7) slučajnosti. V smislu § 23. društvenih pravil se vsi gospod: p. t. člani nujno prosijo, da se občnega zboru mnogoštevilo udelež. Po občnem zboru družbeni večer v hotelu »Ilirija«.

Akademija. Prav dobro ste uspeli javni predavanji našega priljubljenega domačina, visokošolca g. Cirila Premera v. Prvič, dne 8. t. m. nam je poljužno obrazložil tržne dneve za žito v Š. Vidu v 16. in 17. stoletju. Drugič, minule obdelavo 15. t. m. pa zgodovino naše cerkve, šole in »gore« na Nanosu. Dne 22. t. m. nam je gospod predavatelj oblikoval govoriti o nekdanjih občih ob porokah, krstih in drugih veselicah po naši vipavski dolini. Predavanja se vključi mrazu udeležju obilno ljudstvo, kateremu sledi zvestobni obisk v Š. Vidu. Vse je dobro, nekaj izrednega.

Občni zbor »Sokola« v Ščitki. V nedeljo dne 15. t. m. vrši se je tretji redni občni zbor telovadnega društva »Sokol« v Ščitki. Starosta br. Zakotnik je v svojem ogovoru omenjal, da je osnovatelj »Sokola« v Ščitki br. F. Drenik se umaknil delovanju, češ, da je sedaj društvo na dobrih nogah in naj se poprimejo delovanja mlade moči, na kar mu je občni zbor izreklo priznanje. Spominjal se je nadalje dobrotnika narodnih društva pokojnega g. Škeranca, ki se je v svoji oporoki spominjal tudi Ščitenskega »Sokola«, na kar je pozval vse navzoče, naj se dvignejo in sedežev. Na to je poročal tajnik br. Mohar o društvenem delovanju, ki kaže da je društvo napravilo v preteklem letu velik napredek. Blagajniško poročilo izkaže, da je društvo aktivno. Na to je poročal načelnik br. Kostnapfel o telovadnem obisku. Poprečen obisk bratov je bil izmed 20 telovadcev 10 na uro, vajencev 12 in Šolarjev 28 na uro. Telovadci kakor tudi naraščaj nastopili so pri veseljih slavnosti v Ljubljani in pri poznejem prirejeni veselici pri Kozlerju, kjer so želi priznauje. Ustanovil se je tudi velevarni vladitelski zbor, čigar duša je br. Bojan Drenik, vladitelj ljubljanskega »Sokola«. Hvala mu! V novi odbor so bili izvoljeni bratje: Ivan Zakotnik, starosta; Franc Burger, podstarosta; Aleksander Kostnapfel, načelnik; Dragotin Mohar, tajnik; Franjo Humer, blagajnik; odborniki: br. Bogomil Brinsek in br. Fran Železnik; pregledovalca računov: br. Dragotin Klobučar in br. Gabrijel Brinsek. Po raznih društvenih koristnih skupinah zaslišal je starosta br. Zakotnik občni zbor, zahvaljuječ se navzočim za mnogobrojno udeležbo.

Jesenškemu Sokolu je pristopil kot ustanovnik župan Ivan Hribar z znakom 50 K. — **Umrl.** Včeraj je umrl po dolgi bolezni Anton Sevr, železniški čuvaj v pokoju, star 80 let. — V Prečnih ulicah štev. 8 pa Jožef Papež, posestnik, star 42 let. — **Umrl** je v Kičevu ondotni odvetnik, vokojenec vijesodni svetnik Goličnik Brunner.

Več slovenskih učiteljev se udeleži razstave risarjev v Z. grebu, v nedeljo dne 22. januarja t. l. Razstavljene so risarjev učenje, izgotovljene v moderni smeri, risane v zabavničkih, ljudskih in meščanskih šolah, v realkah, g. m. n. zahodnih učiteljih Avstrije, Ogrske, Nemčije, Švicarske in drugih dežel. Predaval se bo o novi metodi in kritikovalo delo g. Marinka.

Rešitev. C. kr. namestnija v Graedu je pripoznala rešilno talijo šolarčku Avgusto Škerbecu iz Vidma, ker je dne 8. avgusta 1904. rešil svoja sošolca Franja Kozoleta in Dominika Zidarja smrti utopljenja v Savi. Talija v znesku 105 K se bo naložila dečku v štolilnicu. — G. Jožef Peitler, uradnik iz Vidma, je rešil dne 18. avgusta

družili delavci v ladjedelnici na Nevi, 12.000 po številu.
— Zaradi premetitive lovskih bataljonov iz Galicije bo poljski klub interpeliral v prvi seji državnega zabora.

Telefonska in brzjavna poročila.

Dne 20. januarja. Uradoma se razglaša, da so pogajanja za strantrgovinske pogodbe med Avstrijo in Nemčijo končana in da se je doseglo poprejšnje soglasje.

Budimpešta 20. januarja. Hranilnični ravnatelj Albert Döberzer je poveril 200.000 K in je ž njimi pobegnil.

Varšava 20. januarja. Kipar Dunikovszky je znanega slikarja Pavlička v neki restavraciji v prepisu z revolverjem ustrelil.

Petrograd 20. jan. O „atentatu“ na carja so razširjene vsakovrstne neresničnosti. Doslej se je dognalo samo naslednje: Car se je s cesarico in z velikimi knezi udeležil blagoslovjenja Neve. Ko je metropolit Anton j konačil službo božjo, je izročil caru kelih z vodo iz Jordana in malil staro zgodovinsko molitev. Nasproti zimski palači in sicer tik borze je bila postavljena baterija, ki je na dano znamenje oddala salutne strele. Ko je vstrelil tretji top, so na vzočni oficirji takoj spoznali, da se ni ustrelilo s prazno patrono. S čim se je ustrelilo, še ni dognano. Če bi se bil rabil pravi šrapnel, bi bil vsekakso strahovito učinkoval. Verjetno je, da je bilo ustreljeno z navadno patrono, v kateri je bilo le nekaj krogelj. Kako so prišle notri, to ni pojasnjeno. Tudi ni dognano, če je bil top res namerjen proti paviljonu ob Nevi, kjer je bil car. Verjetno to ni, ker sicer bi ne bilo nekaj krogelj moglo prileteti v višje ležeča okna zimske palače. Šest šip je bilo zdobjenih. En orožnik je bil baje ranjen in je že umrl; ranjen je bil baje tudi neki pop, ki je stal le nekaj metrov od carja in neki paž. Nekaj krogelj je občelo v zidu zimske palače.

Petrograd 20. januarja. Zatčela se je velika preiskava. Vsi vojaki, ki so bili pri bateriji, so bili aretovani in odgnani v trdnjavo Schlüsselburg. Med aretovanci je tudi vojvoda Karel Mihail Meklenburg Strelitz, l. 1863 rojeni sin vojvode Jurja in velike kneginje Katarine Mihajlovne.

London 20. januarja. Tukajšnji hudi trde, da se je zgodil atentat na carja in da je prišla ruska vlada na sled vojaški zaroti proti carju, v katero so zapletene razne, visoko stojede osebe.

Petrograd 20. januarja. Mesto je popolnoma mirno. Car niti zapazil ni, da je bilo vstreljeno s krogljami in je to šele izvedel, ko je bila ceremonija končana. Peljal se je s carico k svoji materi in bili po vseh ulicah prijazno pozdravljeni.

Berolin 20. januarja. Navadno tako dobro poučena „Köln. Ztg.“ poroča, da o kakem atentatu na carja ne more biti govor. Gre se ali za nesrečen slučaj ali kvečjemu za demonstracijo.

Javna zahvala.

Da je prvi ekclus javnih predavanj, ki jih je priredilo akad. fer. društvo „Prosveta“ v Ljubljani, vspel tako vsestransko zadovoljivo, je poleg predavatelja tov. P. Grošlja, ki mu gre naša prva zahvala, k temu pripomogla tudi naklonjenost mestnega magistrata, ki je prepustil dverave „Mestnega doma“, njeno razsvetljavo in kurjavo brezplačno, in razni zavodi, ki so posodili demonstracijska sredstva. Županu IV. Hribaru, ravnatelju I. drž. gimnazije A. Senčeviču, vodstvuvi višje dekliške šole, dež. muzeja, kirurgičnega oddelka dež. bolnice, uredništvu „Slov. Naroda“ in „Laibacher Zeitung“ izrekla tem potem iskreno zahvale.

odber
akad. fer. društvo „Prosveta“.

Borzna poročila.

Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kursi dun. borze 19. januarja 1905.

Maloobemi papirji.	Dinar	Blago
4% majeva renta	100-20	100-40
4% srebrna renta	100-20	100-40
4% avstr. kronaka renta	100-30	100-50
4% srebrna	119-65	119-95
4% ograka kronaka	98-75	98-95
4% srebrna	119-55	119-75
4% posojilo deželo Kranjsko	99-50	101-
4% posojilo mesta Špiš	100-	101-
4% srebrna	100-	100-
4% bos. herc. žel. pos. 1902	101-35	102-35
4% češka dež. banka k. o.	100-	100-30
4% srebrna	100-	100-30
4% peč. kom. k. o.	101-40	102-40
4% pr.	107-60	108-50
4% načrt. pisma Innerst. hr.	100-10	101-
4% srebrna	100-50	101-20
4% srebrna	100-	100-90
4% obl. ogr. lokalnih železnic d. dr.	100-	101-
4% obl. češka ind. banke	100-75	101-75
4% prior. Trst-Poreč lok. žel.	99-	-
4% prior. dol. žel.	99-50	100-
8% Juž. žel. kup. 1/4	317-25	319-25
4% avst. posa. za žel. p. o.	100-70	101-70

Srečke.	1. 1860/1	2.
" 1864	187-	189-40
" tiskate	276-	279-
" sem. kred. I. emisije	164-50	16-7
" II.	308-	318-
" ogr. hip. banke	300-	308-
" srbske à frs. 100-	275-	282-
" turške	98-	102-50
" Basiliška srečke	135-	136-
" Kreditne	21-	22-
" Inomorske	477-	487-
" Krakovske	78-	82-
" Ljubljanske	89-	93-
" Avst. rad. križa	67-	71-
Ogr.	53-65	55-65
Rudolfove	678-	684-
Saloburške	516-75	517-75
Dunajske kom.	2479-	2489-
Deželne.	532-50	533-50
Prakše žel. in dr.	809-	812-
Rima-Murányi	635-	636-
Trbovljake prem. družbe	117-62	119-
" Avst. oružna tovr. družbe	189-	191-
Češke sladkarske družbe	191-	-
Valute.	89-45	90-05
C. kr. cekin	651-25	652-25
Družavne železnice	1630-	1639-
Avt.-ograke bančne deželne	680-	681-
Avt. kreditne banke	792-50	798-50
Ograke	250-	256-75
Premogopek v Mostu (Brit)	678-	684-
Alpinika metra	516-75	517-75
Prakše metra	23-50	28-56
Soverigens	23-96	24-04
Marko	117-42	117-62
Laški bankovci	95-45	96-65
Rublji	263-50	264-60
Dolarji	4-84	5-

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 20. januarja 1905.

Terminal.

Pšenica za april	za 100 kg. K 19-58
Pšenica, oktober	100 17-18
Rž	100 15-36
Koruzna maj	100 14-96
Oves	100 14-

Efektiv.

5 vin. vijje.

Meteorologično poročilo.

Vlakna nad morjem 804-1. Srednji srednji tlak 726-0 mm.

Čas	Stanje barometra v mm	Tankega v tlak	Vetrovi	Nebo
19. 8. sv.	743-2	- 42	brezvetr.	sneg
20. 7. aj.	744-6	- 30	sl. szahod	oblačno
2. pop.	744-8	- 12	sl. vzhod	oblačno

Srednja včerajšnja temperatura: - 43°. Normala: - 24°. Padavina 33 mm.

Podatki: Meteorolog. inštitut.

Obračun: Meteorolog. inštitut.

</